

DARBININKAS

Veltui jūs statysite bažnyčias, veltui remsite misijas, veltui steigste mokyklas — visi tie jūsų darbai, visos tos jūsų pastangos nueis niekais jei jūs nesugebėsite vartoti apsigynimui ir užpuolimui to tinkamo ginklo, kokio yra grynioji ir tikroji katalikiškoji spauda.

Popiežius Pius Dešimtas.

Kaip protas, taip ir patyrimas neleidžia mums tikėtis, kad autos dora bujotų ten, kur tikybos principai bus atmesti.

Jurgis Washington

VOL. I Metai I.

Tel. 620 So. Boston.

Organas Am. Lietuvių Rymo-katalikų šv. Juozapo Darbininkų Sąjungos.

Tel. 620 So. Boston.

No 36

Entered as second-class matter September 22 1915. at the post office at Boston, Mass., under the Act of March 3, 1879.

SO. BOSTON, MASS. GRUODŽIO (DEC.) 14 D. 1915 M.

Talkininkai ant Balkanų Laikysis.

STEIGKIME TAUTOS FONDĄ SKYRIUS.

Tautos Fondui lenta atlikti m'žinišką rolę lietuvių tautos istorijoje. Ji gyvybės iššaukė Europos karę ir su ja surištos visos nelaimės, kritusios ant Lietuvos. Drauge su šelpimu nukentėjusių nuo karės, Chicagos seimas, steigdamas Tautos Fondą ir antrą tikslą sau pasibrėžė: būtent išrūpinti Lietuvai politiską laisvę. Taigi kol Lietuva nebus laisva, patol ir Tautos Fondas bus reikalingas.

Lig šių metų vasaros Tautos Fondui stigo geresnės organizacijos. Buvo valdyba ir buvo vietiniai komitetai. Organizacija neturėjo savo konstitucijos. Šios vasaros seimas įvedė geresnę tvarką. Buvo priimta konstitucija, sulig kurios tikruoj Tautos Fondo nariu yra kiekvienas, aukojas metuose nemažiau, kaip 1 dolerį. 5 nariai gali steigti Tautos Fondo skyrių. Visos organizacijos reikalus sužino ir tvarko Tautos Fondo Komitetai, kurių sudaro išrinkti nuo skyrių. Skyrius surinkęs per metus nemažiau, kaip \$200.00, gali rinkti jau vieną narį į T. Fondo komisią. Jei vienas skyrius tiek nesurinko; tai gali susidėti su kitu ir tą komisijos narį išrinkti. Bus skyrių, kurie daug daugiau per metus surinks, negu \$200.00. (Pavyzdžiui Newark'o. Bostono, Worcesterio skyriai). Tie galės rinkti ir daugiau narių į tą komisiją. Jie nuo kiekvieno 500.00, surinktų į T. Fondą, rinks po vieną narį į komisią. Kimisią kasmet turės savo suvažiavimus, kuriuose bus rišami svarbieji reikalai ir renkama Tautos Fondo Valdyba. Kad būtų mažiau iškaičių, suvažiavimai visuomet bus taikomi drauge su Seimu Susiv. L. R. K. Amr.

Taigi dabar nieko daugiau nelieta, kaip visoms mūsų kolonijoms, kaip didelėms, taip ir mažoms—steigti Tautos Fondo skyrius pagal naujosios konstitucijos. Neseniai Tautos Fondo Valdyba išsiuntinėjo į kolonijas konstitucijų knygetes. Jei kuri kolonija dar negavo, lai kreipiasi į gerb. T. Fondo Sekretorių Adv. A. A. Šlakį (3255 So. Halsted str. Chicago, Ill.)

Suorganizavę skyrių, lai sutvarko kuoplačias veikimą savo kolonijoje.

DEL DRABUŽIŲ SIUNTIMO.

Tautos Fondo Valdyba padarė "Darbininkui" didelę garbę, uždedama ant jo redakcijos priėmimo priimtinę ir siųsti lietuviams drabužius. "Darbininko" redakcija pasistengs tą priėmimą kuogieriausiai atlikti. Tiesai, vėlokai kiek tas balsas pasigirdo. Bet juk neseniai ir Tautos Fondo Valdyba buvo suvažiavusi; antra vertus, geriau vėliau, negu niekad. Užtat juo geriau mums reikla apsisukti su tuo darbu. Lai visos kolonijos, kaip tik perskaitys tą T. Fondo Valdybos atsišaukimą del drabužių rinkimo sukurta padirbėti. Ypatingai čia svarbu būtų gerb. kun. klebonų parėnimams iš šono. Taipgi bul-

mimas ir patarimas. Re kėtu nuskirti tam tyčia rinkėjas, kurie negaišiodami pereitų per krautuves ir šiaip jau stubas ir ką gavę kuogreie ausia lai siucia "Darbininko" adresu: Čia turime pažymėti, jog jau gavome didelę paką įvairių naujų drapanų iš vienos žymios Chicagos I etuvių veikėjos (pavardės prašė neskelbti; juo gražesnis tat jos darbas.) "Darbininko" paskelbsime, iš kur ką gausime.

AUKOJO NUKENTĖJUSIEMS.

31 spalį Chelsea, Mass. lietuviai per prakalbas, jų draugijos sutaisytas, aukojo karės nukentėjusiems lietuviams.

Po 1 dolerį aukavo: A. Ivaškevičius, P. Gugas, Po 50c. M. Baniskauskis, A. Gotautas, A. Rupševičiūtė, S. Lukoševičienė, A. Gotautienė, N. Blaževičius, D. Simonienė, J. Kraučiušienė, B. Pivoraitė, K. Gasparavičius, J. Lukoševičius, A. Janiauskis, K. Kukėnis, B. Mikėnas, K. Vilkas, J. Jekonis, V. Kraučiušas, M. Leikuvienė, D. Mikėnas ir Vaitkevičia 40c.

Buvo ir smulkesnių aukų. Išviso surinkta \$11.90. Tie pinigai buvo priduoti "Darbininko" redakcijai, kuri juos pasiuntė B. Vaisnorai, Tautos Fondo izd'nikui, per A. Šlakį T. F. raštininką.

TALKININKAI LAIKYSIS ANT BALKANŲ.

Londonas. — Talkininkų karinė taryba nutarė laikytis ant Balkanų, nusprendė siųsti stiprinimus be paliovos. Nusprendė laikytis k'ek galės o pavasari, tai pradėti visuotinę užpuolimą. Pasitiki apvalyti nuo priešininkų Serbiją ir užpulti Bulgariją.

Londonas. — Talkininkų karinė taryba nutarė laikytis ant Balkanų, nusprendė siųsti stiprinimus be paliovos. Nusprendė laikytis k'ek galės o pavasari, tai pradėti visuotinę užpuolimą. Pasitiki apvalyti nuo priešininkų Serbiją ir užpulti Bulgariją.

GRUMĖSI KETURIAS DIENAS.

Prieš talkininkų pasitraukimą į Graikijos parubėžį talkininkai grumėsi keturias dienas. Abi pusi buvo aprūpinę gėra artilerija ir gausiai turėjo amunicijos. Mūšiai buvo neapsakomai žiaurūs ir nuostoliai baisūs. Ypač neapsakomai drąsumu ir smarkumu pasižymėjo bulgarai. Drąsus bulgaari darė vieną ataką pasikui kitą. Daug atakų buvo atmušinėjama. Bet francūzai ir anglai nevaliojo sulaikyti užsispyrusių bulgarų. Kas vakaras talkininkai traukėsi atgal ir turėjo užiminėti naujas pozicijas vis arčiau Graikijos rubežiaus.

Talkininkai turėjo trauktis ne vien del to, kad sujungtos teutonų ir bulgarų jėgos buvo drūtesnės, bet ir del to, kad bulgarai buvo beužeina talkitų gerb. kun. klebonų parėnimams iš šono. Taipgi bul-

Prez. Wilson ir jo sužadėtuojė. Jūdviejų vestuvės atsisbus gruodžio 18 d.

garų palaidos gaujos isibriovė i talkininkų užpakalį ir grasė komunikacijos su Salonikais perkirtimu.

ANGLAI BUVO PAVOJUJE.

Anglijos armijos laikė pozicijas ties ežeru Doiran, pietinėje Serbijoj. Ant jų smarkiai užpuolė bulgarai ir anglai jau buvo taip riestame padėjime, jog išrodė, jog būsią visai sunaikyti.

Nuo to sunaikinimo išgelbėjo airių pulkai, kurie staiga pribuvo riestoje valandoje. Sutiprinti anglai galėjo atsimušinėti ir tuomet 25.000 anglių, kurie buvo apipulti tarpkalyje suspėjo pasitraukti saugaus vieton ir paskui atsitraukti į Vardar klonį.

Tame atakliame mūšyje airiai labai pasižymėjo. Ant mūšio lauko anglių liko sužeistų ir užmūštų 1.500 ir taipgi liko 8 armosos.

ARTI GRAIKIJOS RUBEŽIAUS.

Anglai ir francūzai atblokdami priešininkų užpuolimus traukėsi atgal ir dabar užėmė pozicijas, kurios tik 15 mylių nuo Graikijos rubežiaus. Čia tai talkininkai tvarkosi, taisosi sulaikyti bulgarų ir teutonų varymąsi pirmyn. Jei neatsilaikys, tai talkininkai suburbės i graikų žemes ir tuoj atsidurs ties Salonikais. Salonikai yra pajuryje ir tuomet talkininkams įym'ai prigelbės jų kariniai laivai.

LAIKYSIS.

Kadangi karinė talkininkų taryba nusprendė tęsti karę ant Balkanų, tai dabar i Salonikus gabenama labai daug kariuomenės ir amunicijos. Ir laikysis talkininkai iš paskutiniųjų. Daug išsodinama anglių ir francūzų ir jie su didžiausia paskuba gabenami šiaurėn, mūšių laukan.

GRAIKIJA NEKLIUDYS.

Graikijos valdžia nedarys keblumų talkininkams. Jei talkininkai ims risti per rubežį ir juosius vysis teutonai ir bulgarai, tai Graikija leis pėstis ant savo žemės.

ATSĀUKĖ SAVO KARIUOMENĘ.

Graikijos valdžia išgabeno iš Salonikų ir visos Makedonijos

savo kariuomenę. Krausto gyventojus ir taiso vietas kruvinems mūšiams.

SUTRAUKĖ DAUG JĖGŲ.

Bulgarai ir teutonai Graikijos parubėžin sutraukė daug jėgų. Svarbiausioji Bulgarijos armijos dalis atsidangino Graikijos parubėžin. Sauniausieji caro Ferdnando korpusai, kurie kaip viesula viską ant savo kelio naikindami ir šluodami, triuškydami visokius pasipriešinimus perėjo per visą Serbiją iki pat Albanijos rubežiaus, dabar tieji pulkai gen. Bojadievo vedami, sutraukti pr eš talkininkus.

Turbūt teutonai ir bulgarai yra nusprendę nušluoti talkininkus nuo Balkanų.

MIRTIS-PALAIMA.

Clarmont, N. H. — B. Harlow Dr. F. Harlow pati, nusižudė paleidusi savo kambariną gažą. Jos vyras guli susirgęs pas savo antrąją pačią. Dvi savaitai atgal daktaras apleido savo trečiąją pačią ir pagrižo pas antrąją. Nusižudžiusioji paliko raščiuką parašus, kad po apleidimo vyro jos širdperša buvo tokia, jog mirtis stojus jai palaima.

KIEK GYVENTOJŲ PETROGRADE.

Petrogradas. — Pasibaigę statistikos rinkimas Rusijos sostinėje. Pasirodė, kad Petrograde gyventojų besą 2.300.000.

DAUG PABEGĖLIŲ ALZACIJOJ.

Bernas. — Pagal oficialius pranešimus vokiečių Alzacijoje pabėgėlių yra 25.000. Iš jų vargą ir badą kenčia 15.000. Pabėgėliai išsklaidyti po sodžius.

Halifax, N. S. — Smarki audra užbloškė garlaivį ant Byron salos. Spėjama, jog tas garlaivis yra Kwango, Norvegijos kompanijos. Garlaivis veik visai suskilo.

BAISI EKSPLOZIJĄ.

Paryžius. — Francijoje mies te Havre belgų amunicijos dirbtuvė ištikio labai smarki eksplozija. Užmūsta 110 žmonių.

PARYŽIUS. — Vogežų kalnuose prasidėjo pustymai ir kariniai veiksmai sustojo.

PREZIDENTAS VIRTO MONARCHU.

Pekinas. — Chinijos prez. Yuan Shikai stoja savo šalies imperatoriumi. Monarcho vainiką jam pripažino valstybėnė Chinijos Taryba. Tą augstą titulą prezidentas priėmė.

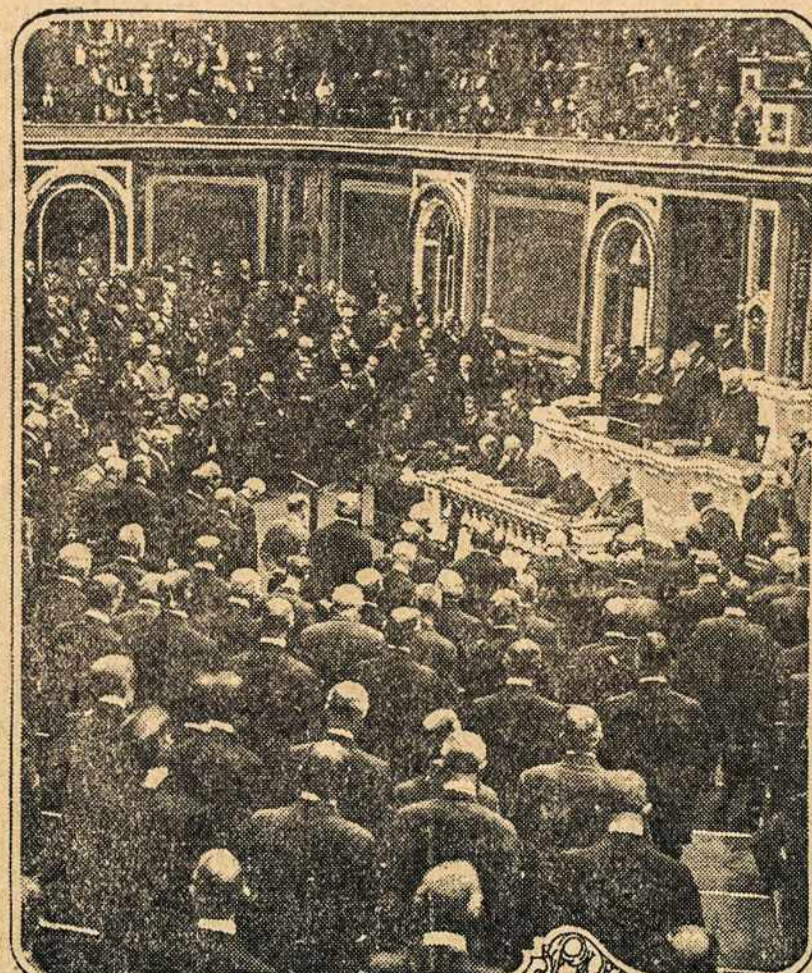
Londonas. — Anglijos garlaivis Veria ir Graikijos garlandris nuskendo.

BUS PALAIDOTAS BRANGIAME KARSTE.

Philadelphia, Pa. — Mirė Italas Alpigani, 86 m. amžiaus, J's dalyvavo dviejoje karėse prieš Austriją. Buvo gabus graviruotojas. 20 metų atgal pasidirbo sau puikų karstą, išsagstyta žemčiugais, sidabru ir dramblio kaulais. Karstas buvo rodomas dviejoje parodoje.

PASLIDĖS PAPUOLĖ PO AUTOMOBILIŲ.

Lynn, Mass. — Netlo Bredsdq Wm. Burke, 45 metų amžiaus, paslido ir parvirto, o tuo tarpu ėjo pro šalį automobilis. Pervaziavo per žandą ir sutriuškino kaulą.

THE HOUSE OPENS ITS SESSIONS... Atidarymas Suv. V. kongreso. Neregis kun. H. Couden kalba maldą.

GERESNIŲ SĄLYGŲ REIKALAUJA.

New York. — White Goods Workers' unija stengiasi suorganizuoti merginas visose dirbtuvėse, kur dar jos nesuorganizuotos. Ta unija jau ke l'ose dirbtuvėse buvo sukle strekus. Reikalauja darbininkėms trumpesnių valandų ir darbo sąlygų pagerinimo.

NENORI ORGANIZUOTI DARBININKŲ.

Pittsburg, Pa. — Union Steel Casting kompanijos darbininkai pavarty iš darbo. Čia buvo Lewis, organizatorius A. F. of L. ir darbininkus organizavo. Jiems organizuojantis i Darbo Federaciją kompanija reikalavo, kad darbininkai nesirašytų į uniją. Darbininkai visgi rašėsi ir todėl buvo pavartyti. Veik visi darbininkai yra svetimtaučiai.

REIKALAUJA GERESNIŲ ALGŲ.

Wheeling, W. Va. — Moldečiai pareikalavo algų pakėlimo. Gauna po \$3.50 dienoje, reikalauja \$4 už devynes darbo valandas.

TAIKOS DEMONSTRACIJOS.

Paryžius. — Iš Šveicarijos ateinančiose telegramose skelbiama apie smarkias demonstracijas, kurios buvo ištikusios Berline, Dresdene ir kituose d'eliuose miestuose. Krautuvų langai buvo išpyškyti, kuomet policija vaikė demonstrantus. Ir kareiviai dalyvavė demonstracijoj.

Vokiečių liaudis esanti ištikinus, jog tik revoliucijos kilimas privers valdžią taikytis.

NORĖJO SUNAIKYTI DIRBTUVĘ.

Minneapolis. — Policija tyrinėja ir ieško kaltininkų, kurie norėjo padegti Steel and Machinery kompanijos dirbtuvę.

ve. Neseniai kompanija buvo paskelbus, jog dirbanti dėžės šovinių talkininkams. Paskui kompanija gavo grumojančių laišku.

VEŽA LAISKĄ KAIZERIUI.

Rymas. — Kardinalas von Hartman apleido Rymą gruodžio 9 d. Atsisveikdamas su popiežium gavo nuo jo laiską nuvežti kaizeriui. Popiežius rašė taikos reikaluose.

DIRBA DIENĄ IR NAKTĮ.

Washington. — Valdžios spaustuvėj darbas eina dieną ir naktį spauzdinama biliai ir rezoliucijos iš visų Amerikos atėjusios prieš kongreso atidarymą. Tų bilių ir rezoliucijų buvo apie 2.000. Daugiausia vis ginklavimosi ir amunicijos gabenime reikaluose.

KAIZERIS VAŽIUOS Į BELGIJĄ.

Amsterdam. — Holandijos laikraščiai rašo, kad gruodžio 19 d. atvažiuos i Belgijos sostinę Bruselį kaizeris. Bus tenai gruodžio 22 d. Lankysis ir kitose Belgijos dalyse, ir taipgi Waterloo lygumas. Kaizerio poliantai jau pribuvo Bruselin.

GENEROLAS LIKO BE RANKOS.

Paryžius. — Francijos generolui Gourand, kurs veikė ant Galipolio pusiasalio, bombos skeveldos nutraukė ranką ir šiaip dar buvo sužeistas. Vos išliko gyvas. Kiek pasveikęs, vėl išsidangino karės laukan.

SUAREŠTAVO VOKIEČIUS.

Pago Pago, Sama sala. — Anglijos valdžia suareštavo 15 vokiečių ant salos Samoa, kuri jai priguli. Vokiečiai išvežti i Naująją Zelandiją.

AUSTRAI TRAUKIASI ATGAL.

Petrogradas. — Pranešimai iš karės lauko nurodo, jog austrai traukiasi ant Bugo linijos. Tai yra jie gerokai pasitraukė atgal nuo Unijos, iki kurios jie buvo pasivarę pereitą vaasar. Jie norėjo užsilaikyti geležinkelį, einantį nuo Lydos per Boronovičius i Rovno. Bet to neįstengė padaryti. Austrai apleido Slonimą, Baranovičius ir Kobriną.

Teutonų linija dabar yra visai netoli nuo Lietuviškos Brastos. Bet toji linija yra labai apdrūtinta. Tose vietose teutonai ketina žiemavoti.

Vokiečiai praneša, jog silpnų rusų užpuolimai Kurše ties Jakobstadu buvo atmušti.

SOFIJA. — Bulgarijos pranešimuose skelbiama, jog talkininkai Graikijos parubėžiuose panešė baisyus nuostolius. Traukdamiesi atgal, veda su savim ir gyventojus. Bulgari užėmė Hubovo, kur laikėsi vyriausysis francūzų vadas.

BERLINAS. — Albanijos kalnuose austro-vengrai pagavo per dvi d'eni 6.500 serbų.

BERLINAS. — Ties Neuve Chapelle vokiečiai atmušė netikėtą anglių ataką.

VIENNA. — Austrai mūšiuose su černogorais paėmė 400 nelaisvių.

DARBININKAS

Beina utarninkas, ketvergais ir subatomis.

Leidžiamas Lietuvių R. K. Šv. Jozapo Darbininkų Sąjungos.

PRENUMERATA:

Metams \$3.00
Pusmečiui \$1.50
Trims mėnesiams 75c

Atskiras numeris 3 c.
Laikšius ir pinigus siųskite adresu:

"DARBININKAS,"

242 W. Broadway,
SO. BOSTON, MASS.

"DARBININKAS,"

(The Worker)

The most popular Lithuanian Newspaper

published every Tuesday, Thursday, and Saturday by the St. Joseph's Lithuanian B. C. Association of Labor

SUBSCRIPTION RATES:

Yearly \$3.00
6 months \$1.50

Advertising rates on application
Address all communications to

"DARBININKAS,"

242 W. Broadway,

SO. BOSTON, MASS.

NAUJAS CICILIKŲ "TRIK-SAS."

Paskutiniame "Keleivio" numeryje jo redakcija išskirto štai kokią "trikšą": ji ėmė garsinti lietuvius, kad nesirašytų po petijcia del Lietuvos Autonomijos. Galį gird, inklimti į kalėjimą ir \$5.000 bausmės užsimokėti. Koks profesorius atkarpstęs iš dulkų ir puvešų įstatymą, išleista dar 18-ame amžiuje, kurs skelbęs, kad Suv. Valstijų piliečiai negalį kištis į kitų valstijų politikos reikalus. Pagal to įstatymą Amerikos valdžia galėjusi suareštuoti Henriką Fordą, išvažiavusį dabar laikinti kariaujančių šalių.

Taigi galėjusi. Bet kodėlgi nesuareštavo? Kodėl neareštuoja lenkų, rusų, slavų, serbų ir daugelio kitų tautų žmonių, čia gyvenančių, kurie visi subruzdavo dabar rūpinties savo tėvynės reikalais. Kodėl neareštavo airių ateivių, iškovojusių Airijai paliovą iš po Anglijos jungo? Todėl kad tas visų tautų veikimas nei kiek nesiprėšino veikianties šalies įstatymams ir Amerikos reikalams. Galima būti geru Amerikos piliečiu ir galima remti savo senosios tėvynės geras pastangas. Ar nusideda prieš Amerikos įstatymus Wilsono administracija, kuri be abejonės su didele intekme dalyvaus po karės faikos kongrese. Ten jau be įskidimo į kitų valstijų reikalus neapėsis. Ypač dabar, kada po tos karės bus išnaugota tvarkoma valstijų rubėžiai, ir aprendžiamas tautų likimas, niekas nei nemėgina surišti rankų, nei uždaryti burnų vietiems tiems, kuriems rūpi gerose žmonijos ateitis. Tą mėginia daryti tik mūsų cicilikai, nes kurgi rasi daugiau tokių išsigimėlių, kaip jie. Tai tautos ir visuomenės išmatos. Jiems suskauoda širdį, kad lietuviai jau surinko suviršum 100.000 parašų po petijcia. Kas bus jei iš priežas ties tos petijos ims šnekėti apie Lietuvą ir lietuvius kitos tautos, jei Europoje iškilis Lietuvos klausimas. Juodas tikras cicilikų sielas suėmė mūšai baimė ir nerimastis. Drebeiki te sau. Jei kada nors nušvis Lietuvai laisvesnė šviesa, ir jū prie jos susilidysite. Bet ateisite prie tos šviesos su išgamų žyme ant kaktos.

MART. YČO LAISKAS ST. ŠIMKUI RASYTAS.

"Grand Hotel & Grand Hotel Royal.

Stockholm, Oct. 18, 1915.

"Jo mylštai St. Šimkui:

"Ji Stockholmą su šilingiu Lietuvos reikalais atvažiavęs, sveikinu Tave, mūsų Pasivartintų, nuvargintų-nukankintų Lietuvos vardu. Nors iš Vilniaus išsiklūs mūsų žinios apie Tavo veikimą netrukio, bet aš esu įsitikinęs, kad da-

rai visą pagal savo išgalę, ką laikai naudingą Lietuvai...

"Įvyko daug atmainų komiteto veikime. Dalis iš mūsų pasiliko Vilniuje, dalis gi po Rusiją išsklydo. Vilniuje pastaruoju metu buvo nepatogios sąlygos darbiui: kanuolių baubimas ir aeroplanų svaidomos bombos nedavė komitetui ramiai savo darbą varyti. Sutarėme, kad vokiečiams užėjus pusė komiteto narių turi likti ir savo darbą vesti. Oficialė dalis turėjo Petrogradą persikelti. Aš išvažiavau anksčiau į Petrogradą ir iš ten rūpinais kuodangiausiais pinigų išgauti bei vilniečiams prisistūti. Man tai pavyko. Didž. Kng. Tatjanos komitetas, kurio nariu aš likau paskirtas, davė pinigų ir aš galėjau išsiųsti apie 10,000 rublių grynais pinigais, taipgi už 48,000 rublių visokių produktų.

"Pabėgėlių Vilniuje ir apylinkėse liko daug. Ypač jų daug pačiame Vilniuje. Motinos atvedavo savo vaikus ant lietuviškos bažnyčios šventoriaus ir palikdavo, žinodamos, kad komitetas jų neapleis. Tokių vaikų susirinko apie 1,200. Moksleivius išgabeno dar 3 d. rugpjūčio į Voronežą, ir aš tenai jiems atdaviau savo vardo gimnaziją. Mokinių visokių klasių susirinko virš 700. Išgavau jiems užlaikyti lėšas iš Tatjanos komiteto ir darbas eina gerai.

"Vilniuje pasiliko šie komiteto nariai: Smetona, K. Kukta, Dogelis, Jezukevičius, Dr. Basanavičius, Malinauskas, A. Vileišis, E. Vileišis enė, Kymanas ir J. Šernas. Kitų: Janulaitis, Biržiška, Kairys, Domaševičius, Gaidelionis, Klimas, Liandsbergas, J. ir P. Vileišiai, ir kiti.

"Išvažiavo ir dabar sudaro Centralinį Komitetą darinkti nariai: J. Kubilius, Adv. Tumėnas ir Naruševičius. Šilingas, Kubilius ir aš esame Petrograde. Naruševičius, Leonas Maskvoje viečia. Tumėnas, Balčkonis ir kun. Olšauskas — Voroneže.

"Mūsų komitetas, ministeriui leidus, išplėtė savo veikimą ant lietuvių visoje Rusijoje. Turi jau daugelį Rusijos skyrių ir virš 20 įgaliotinių. Prisistiegi įvairiose vietose liaudies mokyklų, bendrabučių, vaikams prieglaudų, valgyklų ir maitinamųjų punktų. Veikimas platus, nes daug lietuvių visgi pabėgo ir varu daub išvaryta. Mes skaitome jų apie 600-700 tūkstančių, bet tikrų žinių ligšiol dar negalima buvo surinkti. Pinigų vis dar pasisaka išgauti.

"Susidarė prie ministerio taryba pabėgėliams šelpiti. Į ją įeina 10 Dūmos atstovų ir 10 atstovų iš visų centralinių komitetų. Mūsų komitetą atstovauja St. Šilingas, o aš esu Dūmos išrinktas. Taryba mums nesenai davė 400,000 rub. ir Tatjanos komitetas buvo davęs 310,000 rub. Iš jų man duota gimnazijos užlaikymui 100,000 rub.

"Pats Centralinis Komitetas turi labai daug darbo. Į komitetą pakvičia K. Šalikauską kaip biuro vedėją, ir kun. Tumą, kaip raštvėdį, kuris ir sekretoriaus pareigas pildo. Laikraštį leidžiame 2 kart į savaitę, o nuo naujų metų pradėsime leisti 3 syk Pasisekė sukviekti geriausias žmones prie darbo. Dirbame niekuo neatsižvelgdami ant baisių sunkenybių...

"Dabar greitai laiku sušauksime susižavimą Maskvoje, apie šelpimo darbą pakalbėti. Čionai siulosi dalyvauti ir anie mūsų karščiausieji: "pirmeiviai", kurie dabar patįs persitinkrino, jog negerai padarė pirmiaus nuo visų atsisakdami. Berods jie įsteigė po garsiais vardais savo draugijėles, bet nieko gero nepadarė. (Girdėjau, kad jų draugija per šiuos metus surinko vos 200 rub.) Dirbame ir norime suvartoti kiekvieną gerą pajėgą, nes dabar atėjo laikas, kuomet reikia gaisras Lietuvos gesinti.

"Gal būsi skaitęs mano atsisaukimą į amerikiečius. Kli-

bink juos, šauk, kad jo išklaušytų. Kviešk visus prie darbo, be partijų skirtumų.

Jūsų Martynas Yčas.
(Iš Vien.Liet. No. 49.)

DŽIAUGKIMĖS SAJUNGIEČIAI, NES KILAME.

Vos pirmas pusmetis slenka nuo to laiko, kada pasigirdo pirmieji gandai apie besiveriančią L. D. S. Sągą. Spėjimams, pranašavimams, nebuvo nei galo nei krašto, ypač delto, kad L. D. S. pasiryžo įsteigti savo organą "Darbininką".

Geriaus susipratę lietuviai darbininkai, užaugdamsi krikštavo, daugelis iš jų prisidėdami savo kruvinai uždribtais centais, kad tik greičiau galėtų sulaukti žadėtąjį laikraštį. Ant galo Rugsėjo mėnesyje sulaukė tam brangųjį ir taip laukiamąjį vadovą gyvenimo audrose "Darbininką". Ir štai per tą trumpą laiką suspėjo patapti mūsų tarpe numylėtu. Ne šimtai skaitytojų yra, bet tūkstančiai... Žūrinti ir tą visą, aišrasi, kad mes išviečiai lietuviai-katalikai kilame, pradėdami suprasti svarbų spaudos. Su spaudos kilimu, kilame mes doriškai, kartu ir medžiagiškai.

Ne visi lietuviai džiaugėsi iš atsiradimo L. D. S. ir jos organo "Darbininko". Kiti linkėjo mirti negimusiui... Nusiminti iš to visai nereikia! Nes kitaip ir būtų negalėjo. Juk laisvamaniai-tautininkai, su savo sėbrais socialistais, iki šiol turėjo spaudą savo rankose. Juk dešimtis penkiolika metų atgalios, laisvamaniai žymės katalikų tikėjimo niai-tautininkai buvo bepradėdą giedoti pergalejimo gėsmę. "Už dešimtis metų nebūs lietuvių tarpe..." Jiems gražia "prituravo" mūsų dabartiniai "socialistai"... Bet kitokia vorto gaidynė... Nors ir uoliai dirbo tą niekšišką darbą, plėsdami iš tikinčiųjų širdžių tą brangųsiųjį turtą tikėjimą... Savo tikslą-gi pasiekė negalėjo. Veltui mūsų laisvamaniai ir socialistai gundo parapijonus prie kėlimo riaušų parapijose, grasindami, kad neleistų savo vaikų eiti į parapijos užlaikomas mokyklas. Už niek ir Dr. Šliupo maršrutai, jo atkartojimai senų pasakų. Nunai kožnas be vienas gyvena savo protu ir stengiasi pažinti prėsus ir draugus. Už tad su įtūzimu visi laisvamaniai-socialistai laikraščiai, pradėjo užpuldinti, dergti lietuvų katalikų laikraščius bei tas ypapas, kurios stovi prieškaijė.

Didžiausią "šūprizą" L. D. S. padarė pabalintais "Katalikais". Net k katalikiškąjį judėjimą nustojo rėmę, bet podrang laisvamanių tebsilauki, vieną giesmę užkreikdamas. Kad L. D. S. ir jos Ortagano "Darbininko" atsiradimas, tai "Kėmėšinė politika"! Ir dar prie to atsidarė "skilts savo laikraščio" kun'gams ir šiaip jau katalikams, kad galutinai užtikrinus, jog tai ne katalikiškai-tautiškas judėjimas, bet keno tai "politika". Ikišiol atsirado tik viens "Mockus-Katalikas" pritariantis p. St. Tananevičiui... Kit-tgi balsai pasigirdo tame pačiame "Darb." ir "Drauge", kur buvo pačių "Kataliko" skaitytojų, rašyti kaip man atrodė, tai bus paskutinė "Kataliko" anketa! Kitam duos bėkasdamas pats į jį įpuolė. O sausas negi iš duobės išlipsis!.. taip p. "Kataliko" Vėdejaus, ne kun. Kėmėšis apšmeižė, bet L. D. S. ir josios narius. Ne "kėmėšinė politika" kyštelėjo, bet.

"Vargu galiūnai sukilo! reikalaudami to kas senai jiems priklausė"... Garbė tiems "Vargu galiūnams" vadovaujantiems ir jų reikalus visur užtariantiems. L. D. S. tikslas ne keršyti p. "Katalikui", bet troškimas, kad jeigu nenori mūs, ir mūsų tautiškaikatalikišką veikimą paremti, tai lai palieka mūsų reikalus mums patiems apirpinti.

Vienok, broliai-sesutės L. D. S. nariai! neužsiganėdin-

kime tuomi kas jau nuveikta, tai tik pradžia! Dar tik pamatas nutiestas milžiniško didumo namui. Taigi ir pasitengti turime, kad tas namas-organizacija būtų tobulai sutvarkyta, ne tik išlaikine jos išvaizda, bet ir vidus. Kad visi galėtumėm sutilpti ir viens kitam pagelbėti šio gyvenimo audrose. Jaunutė mūsų organizacija L. D. S., vienok, turėdama "Vargų pagimdytus galiūnus" priešakyje, suspėjo parodyti didelį gyvumą organizuodama lietuvius netik į L. D. S. bet ir kitų nepamiršta kaip va: S. L. R. K. A., kuri teikia mums pašalpą ligoje, aprūpina mūsų šeimynas, mums mirus, paduoda ranką ir L. R. K. Moterų Sągą nepamiršta nei "L. Vyčią". Žodžiu sakant nėra to apsi reikiamo tarpe lietuvių, kurio būtų nerėmęs "Darbininkas". Ne tik žodžiu, bet ir darbais galime pasigirti.

Suspėta išleisti pirmas "Darbininko" leidinis. "Imk ir Skaityk" Paėmus ir ranką skaityk ir norėk, nes čia pamintėtos visos Lietuvos-Katalikams reikalingos organizacijos ir jų reikšmė mūsų gyvenime. Mūsų gi yra šventai priedermė kuodangausieji tąją knygutę išplatinti. Lai vietos jai nebūna "Darbininko" knygynė. Paskelskime ją knygutę "Imk ir Skaityk" kuoplačiaus ai. O tas galima atlikti prie jos žemos kainos. Štai L. D. S. 5-ta kp. Waterbury, Conn. Nutarė parengti prakalbas 3 d. Sausio 1916 m. Kiekvienam atsilankiusiam nutarta duoti kaip dovana nuo "L. D. S." knygutę "Imk ir Skaityk"... Pradžią graži jeigu visos kp. išplatintų saikyme nors po 500 egz. kaip kad L. D. S. 5-ta kp., tai umų laikų "Darbininkas" Jųjį pri-truktų. Jeigu asirado pasišventusių žmonių, bet ir pinigais prie organo įkurimo prisidėjo, tai galima drąsiai sakyti, kad ir jo platinimas miniose, turi būti artmas mūsų širdžiai. Parodyk mės savo neprašytiems globėjams, laisvamaniams - tautininkams, bei socialistams, kad mes pilnai galime apseiti be jųjį malonių

Nuo Naujų Metų lai pasklysta "Darbininkas" po visas gričias-grintelias ir te paliekti jiems vadovų ir geresnė ateitį. L. D. S. 5-tos kp. pirm.

Juozas B. Šalimas.

DR. GAIGALAIČIO LAISKAS.

Paimta iš "Ateities."

"Apie kitus dalykus aš galįu štai ką pasakyti: privalius žmonės dabartės yra veik visai negalima pasiekti Didžiosios Lietuvos. Siena yra Prūsų kariumenės apstaryta ir pasai yra išduodami vyriausiojo kariumenės vado tikslai labai įimtunose atsitikimuose, beveik visai neišduodami. Tai yra daroma, kad visai užkirtus kelią špionazui. Taipgi Prūsų Komitetai sunku yra susižinoti su Rusijos lietuviais šelpimo dalykuose ir aukos turi būti intekiamos vokiečių valdžiai, kuri paskiaus pati išdalintų.

Aš esu įsitikinęs, kad vokiečių valdžia išdalins teisingai ir duos apyskaitą apie išdaliniimą ir tas vietas, kurios tai bus padaryta, tečiaus tikrai šitas būdas amerikiečiams nepatiks.

Labai gaila, kad daug šimtų tūkstančių lietuvių apledo savo sodžius ir išbėgo toliau į Rusiją, kame jie, anot laikraščio žinių, turės iškentėti vargo, bado ir ligų. Iš Ufos rašo, kad Sibirane liaujantys pabėgėliai, kurių didžiama yra lietuvių,—yra pusgyviai. Gali būti, kad rusų kariumenė privertė bėgti daugelį lietuvių, bet tas prasidėjo tik paskutiniame laike, daugelis gi pirmiau išbėgusiųjų, be abejonės, yra tai savo noru padarę. Ir prie šito bėgimo, yra be abejonės nemažai prisidėjusi lietuvių spauda, ypačiai amerikiečių, kurie nenustoję rašiusi apie kraugerikišką vokiečių kareivių žiaurumą, nors beveik visa tai būvė melagin-

Jono Huss'o herezija ir jo mirtis.

Popiežius Aleksandras V. sužinojęs, jog Wycliff'o mokslas labai platinasi čekų žemėje, 1409 m. gruodžio 20 d. pasmerkė dar sykį Wycliff'o klaidas ir įsakė čekams visus jo raštus induoti Pragos arcievykupui. Paties Huss'o popiežius dar nebuvo nei palietęs. Tai-gi Huss'as, jeigu nebūtų buvęs atkaklus ir užsikirtęs, būtų likęs nei nejudinamas.

Sekančiais 1410 m. liepos mėn. Pragos arcievykupas suvedino ant savo kiemo Wycliff'o raštus. Tečiau Huss'as vis delto savo kopylčioje išguldinėjo ir gynė pasmerkta hereziją. 1411 m. visas Pragos miestas buvo paskelbtas po interdiktu (uždraudimu), t. y. buvo uždrausta laikyti pamaldas, dalyti sakramentus ir tt. Huss'as ir to nepaisė: la kė mišias savo kopylčioje ir sakė pamokslus.

Sekančiais meta's (1412) į Pragą atvažiavo popiežiaus pasiuntinys su popiežiaus bulla, šaukiančia tikinčiuosius į kryžiaus karę prieš Neapolio karalių Ladislavą (Britann Encicl. vol. XII. pusl. 420). Popiežius kovoją prieš tą karalių už jo neteisības ir nuozmumus. Tai-gi visa melagingai sako Žemės Vaikas S. L. A. kalendoriuje, kad tą kryžiaus karę popiežius skelbęs prieš savo konkurentą, kurs taikė ir-gi į popiežiaus sostą.

Huss'as pakėlė protestą prieš tą bullą ir ypač prieš indulgencijas (atlaides), kuriuos buvo žadamos dalyvaujantiems karėje. Huss'as skelbė (kaip paskui ir M. Liuteris), kad popiežius neturi teisės išanksto niekam atlaidų dalyti, kad atlaides gali pelnyti tik žmogus, turįs gerą galėsį. Bet popiežius žadėjo atlaides juk t'k ir-gi su sąlyga, jei tikintieji gerai apgalvės savo nuodemes. Tai daryti jisai turėjo teisę, remdamasis Kristaus žodžiais "ką iš-risite ant žemės, bus išrista ir Danguose." Nežiūrint visų užsipuldinimų Bažnyčios prieš-ninkų — atlaidai kaip pirmiau buvo žmonėms suteikiami, taip ir dabar yra suteikiami už įvairius gerus darbus, už tam t'kras maldas, taip-pat prigulintiems prie įvairių praklinių brolių. Atlaidai duodami visiems tiems, kurie bus Dievo malonėje ir išpildys reikalanjamias sąlygas (Atlaidai — tai ne nuodemių atleidimas, bet atleidimas bausmės, už nuodemes prigulintės. Kaltė atšleidžia žmogui per gerą išpažintį, kartais per tobulą galėsį, bet bausmės už blogus darbus pasilieka. Tai lyg žmogaus skola Dievui; tą skolą mažina, arba naikina atlaidai).

Prie visų Wycliff'o paklydimų Huss'as pridėjo dar ir naujų. Taip antai jisai skelbė, jog popiežius nėra Bažnyčios galva, jog vienatė nėra galva, tai Kristus. (Katalikai ir-gi skaito Kristų savo vadu ir nematoma galva. Matoma vadu laiko Šv. Tėvą). Jisai apaštalavo vė-šį nuodėmės išpažinimą, ejo prieš katalikų slap-tą išpažintį, reikalavo, kad komunija žmo-nėms būtų dalinama abiejuose pavydaluose duonos ir vyno.

Kada popiežiaus pasiuntinys paskelbė bullą, Huss'as skelbė prieš ją protestus, organizavo diskusijas; jo-gi prieteliai Pragos gatvėmis surengė pajukiančią bullą procesiją, kur tos bullos viešai ant plečiaus buvo sudegintos.

Huss'as nesykį reikalavdavo, kad jam būtų duota proga pasiaškinti: apeliavo į popiežių, į Bažnyčios Susirinkimą. Jisai tikėjosi galėsįs visus intinkinti, jog jisai neklystas. Tai-gi kada Konstancoje buvo ruošiamas

visuotinas Bažnyčios Susirinkimas, Huss'as, čekų karal'aus Vavlovo siūlomas, sutiko važiuoti į tą Conciliumą. Imperatorius Zigmuntas si į intinkinti, kad pasiduoatų Bažnyčios nutari-uztikrino jam nepaliečiamybę ypatos kelionėje ir Konstancoje. Tečiau netrukus po atvykimo į Konstancą, kada Huss'as nesutiko atsisadėti savo herezijos, jisai buvo areštuotas ir į kalėjimą pasodintas. Paskui jam buvo duota vieta vienoje vienuolijoje. Čia užsipuldinėjama, kad neva Huss'as buvęs apgautas, kad buvęs sulaužytas duotas jam žodis apie jo nepaliečiamybę. Didžiama istorikų tečiau linkę yra teisinti Zigmuntą, kurs ištikrųjų negi galėjo apsaugoti Huss'ą nuo įstatymų veikmės; anų laikų įstatymai į heretiką žiūrėjo kaip į kriminališką prasikaltėlį. Tai-gi ir Huss'ui galėjo būti užtikrintas apgynimas nuo tokių su juo pasieligimų, kurie būtų buvęs prieš įstatymus. Bet tai mažmožis. Huss'as ir nearėtuotas būtų sutikęs tą patį likimą.

Tart es su Huss'u buvo Concilio nus-kirta tam tikra komisija. Kada ši suredagavo apkaltinimus prieš Huss'ą, Huss'as nurodė kai-kurias redagavimo klaidas, del kitų-gi užmetimų stengėsi pasiteisinti, bet prie jokios savo klaidos neprisipažino. Kai-kurie Huss'o tardytojai iš tos komisijos, isikarsėdavę, Huss'ą pertraukdavo, nenorėjo jam duoti daug kalbėti. Tečiau taip tik buvo iš pradžių. Kada paskui Huss'as buvo pastatytas prieš visą Concilijumą, jam buvo duota visiška laisvė teisintis ir ginties. Buvo paskaityti punktai iš Huss'o veikalų, nurodyta jo herezija. Pagaliaus buvo iš jo pareikalauta trijų dalykų: 1) Huss'as turi nuolankiai išpažinti, kad jisai klydo tuose dalykuose, kurie jam buvo užmesti, 2) Huss'as turi pažadėti su priesaika nebesilaikyti ir nebeskelbti tų klaidų ateityje ir 3) Huss'as turi viešai atšaukti. (Britanica vol. XII pusl. 421.)

Huss'as savo kalboje nepripažino savo nei vienos klaidos; sakė, kad jisai meliai klaidų atsisadėsiąs, jei concilijumas jį intinkrins, stengėsi išrodyti savo mokslo teisingumą ir pagaliaus griežtai atsisakė prisitaikinti prie concilio reikalavimų.

Tuomet concilijumas pasmerkė viešai Huss'o mokslą, jį patį atskyrė nuo Bažnyčios, degradavo jį iš kun'gystės ir atidavė svietiškaį valdžiai, kuri jį ir sudegino.

Dar po pasmerkimo Huss'ą mėgino atkalbinti nuo herezijos. Išstias 3 savaites stengtamu ir atšauktų savo klaidas. Bet be pasekmių. Net vedamas ant lauko dar sykį buvo prašyta nusimementi prieš Bažnyčios balsą — viskas vel-tui. Huss'as žuvo auka savo puikybės ir atkaklumo.

Mes netešiname tų laikų sistemos — de-ginimo heretikų; mes apskritai esame prieš mirties bausmę. Bet išigilinkime į to laiko dvasią, supratimus, papročius ir tada pamatysime, jog negalime greitai smerkti nei Bažnyčios, nei net svietiškos vyriausybės už Huss'o mirtį. Kodėl Bažnyčia, o ir svietiškoji valdžia taip uoliai gynė tikėjimo tyrumą nuo v'sokių persekiojimų? Kokios buvo pasekmės kad ir Huss'o užsikirtimo? Kur nuėjo jo pasekėjai, nustoje klausyti Rymo Bažnyčios?

Atsakykime pirma į tuos klausimus, o tik paskui išduokime ir savo nusprendimą.

(Bus daugiau.)

gos anglų žinios. Per tai ir lietuviai buvo labai įgaidinti ir pragaištinga bėgima pirmiau pasirinko prieš visą tiją.

Šioje karėje lietuviai (taip jau ir latviai) bus beveik visi išnaikinti. Didelį skaičių geriausių Prūsų lietuvių rusai yra išsivare kaip karės belaisvus, iš kurių, kaip aš patyriau, daugiau kaip pusė yra jau negyvi. Gi tūkstančiai rusų lietuvių yra savo pragaiščiai išbėgę, kiti yra nustoje viso savo turto ir vargu beturi iš ko maitintis.

Ypačiai gaila, kad yra pabėgusi visa lietuvių inteligentijė.

Tai man pranešė vokiečių valdžios viršininkas Lietuvoje kunigaikštis Isenburg. Lietuvių inteligentija būtų buvusi pritraukta prie Lietuvos valdymo, kaip lenkų inteligentija Lenkijoje. Dabartės išrodo, kad lietuviai lyg ir neturėtų jokios inteligentijos ir vien iš ukininkų ir bėdinų žmonių susideda. Tiesa, Vilniuje yra palikusii įvairių inteligentų ir daugelis pabėgėlių, kurie dabartės bus gražinami atgal į savo gyvenamias vietas.

Vokiečių valdžia yra pokitus apskriečius, kurie yra sudaryti mažesni kaip "pavietai," yra paskyrusi tam tikrus apskriečių viršininkus, gydytojus dovani gydyti ligonius, atstacius aptiekas. Taipgi ir mokyklos su lietuvišku mokyma yra atidarytos, tik

trūksta mokytojų. Sunkus laikas...

Taip kalba vokiečių valdžios šalininkas Dr. Gaigala-tis. Nelinksamas žinias jisai neša. Būtinai turime sūsti kuogrečiausia atstovus į vokiečių užimtają Lietuvą, kad sužinoti koks tenai yra padėjimas.

DRABUŽIAI LIETUVOS PAVARGELIAMS.

Tautos Fondo valdyba nepaprastame susirinkime, Pitsburgh'e, lapkrčio 10 d., 1915, nutarė kreipties į visuomenę, kad geros valios lietuviai, o ypatingai lietuvaitės malonėtų parinkti drabužius nuo vertelgų ir šiaip žmonių ir tuos drabužius pasūsti į vieną vietą, iš kur bus per Raudonojo Kryžiaus Draugijos tarpininkystę pasiųsta Lietuvon.

Rinkėjų ir drabužių aukotojų vardus, pravardes ir kas kiek surinko ar davė, apsiėmė sutvarkyti ir la kraščiuose pagarsinti kun. F. Kėmėšis.

Drabužių priėmimui vietą gavome Lietuvių Darbininkų Sąjungos name, 242 West Broadway, So Boston, Mass. Taip susitvarke — kreipiamės į geros valios lietuvių ir lietuvaitės, kad teiktūsi energingai subrukti rinkti drabužius iš svetimtųjų ir mūsų pačių pasiturinčių žmonių.

Drabužiai, žinoma, turi būti jau jeigu ne visai nauji, tai bent čysti — rūpestingai išvalyti, išskalpti. Tautos Fon-mokyma yra atidarytos, tik

nuoširdžiai raginami padėti drabužių rinkimo darbą su geru apgalvojimu. Lietuvai drabužių taip labai reikia, kaip ir badaujantiems duonos. Ši-tai apsirėdęs žmogus ir bado daugiau gali pakentėti, negu sustinges nuo šalčio. Tūkstančiai mūsų viengienčių tikrai sušals šią žiemą delesi-tos pastogės ir drabužių. Ar mes galime ramiai laukti kol taip atsitiks? Jeigu ir turės žmonės mirti iš bado ir šalčio, lai būva mūsų visų sielos grynos nuo išmėtinėjimo: "permano neveikluma, vaikas ar senelis be laiko sušali. Visa tūkstantinė alkanų-nuogų minia šaukė mano pagelbos, o aš užsisukan, kad nematytiau tos baisios regyklos, kur iš po šalton nakties gyvieji rankioja šimta's sušalusius mažus vaikelius."

Mūsų tautai mirtinas nuostolis! Tiek svieto, visai ne-reikalingai ir be jokios pačių žmonių kaltės, išnaikinta ne-sta-gia širdį perskriodžiančios kulipkos žaizda, bet laipsniškai baisiausiaji varga, bado, šaltį ir beviltę kenčiant. Ant karės lauko staigi mirtis yra ne taip baisi, kaip beviltinis, nepertraukiamas visų kūno reikalavimų nepatenkinimas ir aiškus artinimasis prie savo kapo. Išsivaizdinkime sau šeimyną, kurios tėvas už rusų ar vokiečių garbę galvą guldo ant karės lauko, o moteris išgabenta kur į Siberiją, gi mažai vaikeliai nepažįstamų žmonių priglaudžiami ir mai-

"DARBININKAS"

3

namai bei dengiami, bet kaip? Nėra nieko mūsų tėviškės, mes tikėtai kapai riogso ir vėjas pelenus nešioja. Nuo šalčio sustingę lūpos negali nei mandagiai susimylėjimo prašyti...

Jau antroji karės meto žiema spaudžia niekuo nekaltus mūsų brolius, sesutes. Ka dangi mūsų gimtinę kraštą Lietuvą neapsakoma karė atvejų-atvejais nušlavė, viską, ką žmonės brangino nuo senelių palikimų, likosi atimta arba sudeginta. Mūsų darbštūs žmonės dabar be pastogės, apdrisę, slankioja, lyg kokie nusidėjėliai ir jų kentėjimų galo nėra, kol motina žemelė priglaudžia juos kapuose.

Ar mes galime būti kaltininkais belaukinių mirėjų? Ar mes galime būti kaltininkais bado, šalčio ir kentėjimų tų žmonių, tų kūdikių, kurių vargus galėtume prašalinti vieną kitą vakarą pasidarbavę drabužius ar auką berindami saviems viengeniams? Pradėme darbuotis, o mūsų darbas bus saldus užmokestis už mūsų nuovargi Lietuvos garbės ir gerovės sugrąžinimui.

Visokiuose drabužių rinkimo ar siuntimo reikaluose, reikia kreiptis į kun. F. Kemėšį, 242 W. Broadway, So. Boston, Mass. American Express Co. nukentėjusiems nuo karės siuntinėja drabužius veltu.

Tautos Fondo Valdyba.

Kas girdėt lietuvių kolonijose.

BENTON, ILL.

Iškilms bažnyčioje. Šiomis dienomis mūsų miestelyje šv. Juozapo parapijos bažnyčioje kun. S. E. Kolesinskio rūpesčiu atsibuvo 40 val. atlaidai su didele iškilme. Didžiai gerbiamas mūsų klebonas pagarsino žmonėms pora savaičių pirma atlaidų, kad kuoskaitlingiausiai rengtusi prie šv. išpažinties ir lankytų bažnytelę per tas 3 dienas, dideli ir maži vaikučiai kuoskaitlingiausiai. Nes buvo kviešti 5 kunagai svetimi ir tikrai laukėme, bet iš priežasties kokios nežinia, neatsilankė visi, ar dėl blogo oro ar kitoniškas kliūtis turėjo. Būvo pora pamokslininkų gerų iš Waukigan, Ill. kun. K. Za'kauškas, kun. M. Vitkus iš St. Louis, Mo. kun. K. Zaikauskas 2 pamokslus lenkiškai pasakė, o kun. M. Vitkus lietuviškai. Kaip girdėjau iš parapijonų, džiaugiasi lenkai ir lietuviai abi pusės užgančindos.

Negana to visko, bet vertas pagyrimo mūsų vietos klebonas, kad per tokį trumpą laiką tiek pridarė labo del bažnytelės. Per porą metų in-taisė didįjį altorių vertė \$500, gražius liktorius ant visų altorių, klausykla puiki. Mergaitės per procesiją eidamos barstė gėles, gražiausiame apšėjime, tarytum Sese-ry mokytojos po kelis metus. Einant procesijai giedojo bažnytinis choras Jesu Dulcis, vedamas J. B. pritariant vargonams.

Gerą progą žmonės turėjo per 40 val. atlaidus. Prie šv. išpažinties priėjo 200 su viršum. Lai auga mūsų parapija.

Cia turiu pridurti, kad mūsų parapija susideda iš lenkų ir lietuvių ir kitokių tautų katalikų. Lietuvis klebonas, kurs prieš porą metų atvažiavęs, rado viską netvarkoje, umai sutvarkė ir dabar visų tautų katalikų gražiam su-tikime gyvena.

Tai vis ačiū taktingam kun. Kolesinskui.

Giedorius.

CHICAGO, ILL.

Šv. Jurgio parapijoje jau nuo kelių metų yra susitvėrusi merginų draugija, vardu Nekalto Prasidėjimo šv. Marijos Panos. Šią draugiją priguli čia gimęs ir augęs jaunimas. Neviena kartą girdama ir skaitoma laikraščiuose, kad čia gimęs jauni-

mas atšalęs nuo savo tautos, bet turbūt nevisas; ką galima patirti iš šios draugijos narių ir jos veikimo. Pereitą nedėdienį gruodžio 5 d. per savo susirinkimą nutarė aukoti \$25.00 ir Moterų Kaldinį Fondą del karės nukentėjusių.

Nelabai senai ši draugija buvo parengusi "Lietuvaičių Baliai," kur narės buvo visos pasirengusios tautiškais rūbais ir žinoma buvo blaivas balius. Moterų ir merginų draugijos, subruskė ir aukokit ir Moterų Kaldinį Fondą. Chicagietės darbuokitės ir ant toliau, išdilkinkime sakini: "čia gimusios lietuvaitės nemylė savo tautos."

Labdarybės kuopos susirinkimas.

Labdarybės 5-ta kuopa prie parap. Šv. Jurgio, turėjo savo priešmetinį susirinkimą. Svarstyta labai daug. Nutarta surengti vakarėlį po Naujų Metų, ir abelnai imant visas susirinkimas buvo vedamas labai gyvai. Išrinkta nauja valdyba iš sekančių asmenų: pirm P. A. Mažeika, vice-pirm. Jonas J. Kazamauskas, prot. rašt. M. L. Gurinskaitė, f. n. rašt. K. Garuškintė, ižd. Juozas Leščiauskas. Vos sausio 3 d. 1916 m. tik bus metai kaip ši kuopa susitvėrė, narių-gi turi apie vieną šimtą. Linkėtina, kad per kitus metus kuopa susilaikytų antro šimto narių.

Chicagietės.

BALTIMORE, MD.

Šelpimo reikalai.

Šio miesto ka'kurie lietuviai emė nolai darbuotis Lietuvos šelpimo reikalais. Ypač subruzd tautininkai. Kol lietuviai katalikai veikė kartu su tautininkais, tai aukų rinkimo darbas nebuvo vedamas smarkiai. Gi kuomet tautininkai atsimetė, o katalikai sutvėrė Tautos Fondo skyrių, tai dalykai virto kitaip. Ypač tautininkai veikia. Jie išrinko aukų rinkinius, kurie nuo lapkričio 7 d. iki lap. 14 d. lankėsi po stubas ir rinko aukas. Iš viso surinko \$86.31. Vaikščiavo po du. J. Levanavičius ir F. Dulevičius surinko \$15.77, O. Lukoševičienė ir V. Milinavičiūtė-\$14.20, J. Kazlauskas ir Kalita-\$20, J. Lukoševičius ir M. Mezinaskas \$11.35, P. Marma ir J. Gabrieličius-\$12.80, P. Kundrotas ir J. Kaupas-\$9.17, F. Česna ir J. Kabilis-\$6.10, A. Kurelaitis ir A. Lietuvinkas \$2.12.

Buvo fėrai.

Tautininkai buvo surengę ir fėrus, kurie tęsėsi 25, 26 ir 27 d. lapkričio. Žmonių neperdangiausia lankėsi. Pelno buvo tik \$87.4c.

Tai taip veikia tautininkai. Bet Tautos Fondo skyrius turėtų subrusti. Kituose miestuose kaip skaitome laikraščiuose, tai Tautos Fondo skyriai labai gyvai veikia. Subruskime visi. Darbuokitės. Žiūrėkime, kaip daugelis mūsų viengenių tuvoja salūnuose, rengia girtas gužines. Lyg tyčia eina ten, kur bloga, o neina ten, kur ant gero darbuojamasi. Tai-gi stokime ir darbą nublaivinti mui mūsų tautiečių, įtraukite juos veikimo sukurin.

V. S.

ANSONIA, CONN.

Sukruskite apsnūdėliai.

Niekur gal žmonės nėra taip užsnūdę, kaip mūsų apylinkė, paimk kokį nors doriską laikraštį, tai nei jokių žinių neteks užtėmyti iš Ansonijos. Kodėl taip yra, man nurodo, kad tai čionykščių žmonių apsilėidimas ir nepaisymas apie savo gyvenimą ir darbus. Nejaugi pas mus nėra ant tiek pamokytų, kad nebūtų kam šį tą parašyti ir geras laikraščius. Aš manau, kad mano plunksna nenulūž, kuomet aš pradėsiu gildinti Ansoniečių gyvenimą, ir aš manau, kad Ansoniečiai lietuviai neparuos man už tai, kad aš apė juos ir apie jų darbus pradėsiu pasakoti plačiai lietuvių visuomenei.

Pas mus lietuvių bus apie 400 šimtų šeimynų ir tiek pavienių. Tarpe jų gyvena ir

keletas srovių, taip kaip ir visose Amerikos kolonijose. Pirmą vietą užima katalikai, nes jie jau turi savo bažnyčią ir kleboną, ir už tai ašku, kad katalikų visuomenė čionai gana gerai stovi. Toliaus man rodos, kad antroji srovė tai yra tautininkų, nes čion gyvena Susivienijimo Lietuvių Amerikoje kuopa. Dar neįstytiau priežasties, kodėl negirti katalikų susivienijimo; nes privalėtų būti pagal tokį skaičių mūsų visuomenės. Pasirūtinę srovė tai turbūt bene bus cecilistų, kurie jau taip gyvena, kaip lapė po akėčomis. Kaip mūsų katalikai susipras, tai ir tiems cecilistikams prisis kraustytis pipirų žemėn, nes šičia ankšta bus. Būdamas jaunuolis, tai ir nenoriu užmiršti mūsų brangus jaunimo. Tikiuosi, kad mūsų jaunimas tuom neužsigaus, ką aš parašysiu. Pirmas dalykas, kodėl mūsų jaunimas nesidarbuoja praklinumo darbuose? O gal jam truksta pagelbininkų, kurie pradėtų veikti vardan Ansonijos jaunimo. Tad aš turiu už garbę paraginti vieną iš jaunikačių, kuris pasiaukotų save gerovei jaunimo, ir atgaivintų visą Ansonijos katalikišką jaunimą. Tad ne-veiktų darbą netik sau, bet visuomenei, milžinišką pirmąžangą padarytų.

Skrudyno Viršininkas.

MELROSE PARK, ILL.

Vyčių vakaras.

Lapkričio 20 d. Frank and James salė atsibuvo dailus Vyčių vakaras. Buvo lošta komedija "Politika". Lošėjai buvo p. Čekanauskas, p-lė Salomėja Slegaitė, p-lė Poškaitė ir P. K. Ivinskis. Visi lošėjai gana gerai savo roles atliko. Susirinkusieji buvo patenkinti. Lošėjai buvo Cicero Vyčių 14 kuopos. Paskui gražiai padeklemano p-lė V. Butkaitė ir paskambino pianu p-lė Z. Martinkaitė. Dar dainavo Cicero Vyčių p-lė Kotrina Ambrozaitė. Ji publikai labai patiko. Dvi jaunos Vytės 4 kuopos - p-lės A. Bereckaitė ir O. Venskaitė dainavo duetą ir puikiai atliko.

Paskui dainavo Vyčių 22 kp. choras. Sudainavo: Mielas tėveli, Eism broliai namo, Vyčių himną ir Lietuvos himną. Labai patenkino publiką tos dainos. Chora vedė p. A. Aleksandravičius, kurs daug pasidarbuoja mūsų kuopai.

Galop prakalbą laikė p. A. M. Račkus, "Vyčių" redaktorius. Buvo leista klausimams duoti. Cecilikėliai buvo bešikiškos nosės, buvo keletą klausimų, bet jiems iš pat pradžios taip greitai atsakyta kad žmonės turėjo girdaus juoko.

Grazus vakaras pasibaigė šokiais.

Žmonių buvo pilna salė. Daug Vyčių buvo iš kitų Chicagos kuopų.

Jaunimo Angelas

MELROSE PARK, ILL.

Jaunimo susirinkimas.

Gruodžio 5 d. 2 val. po pietų L. Vyčių 22 kp. laikė savo metinį susirinkimą italų bažnytinėje salėje. Susirinko nemažai narių skačius. Nutarta adventu metu surengti paskaitas su judamaisiais paveikslais. Nutarta įsteigti dramatišką ratelį ir imti kokį veikalą mokyti. Repeticijas daryti utarninkų vakarais. Nutarta po Kaldėdų surengti vakarą "Vyčio" naudai. Buvo svečių Vyčių iš North Sidės Chicagos. Iš jų išgirsta naudingų žinių.

Jaunimo Dobilėlis

BROOKLYN, N. Y.

Veiklumo apsiirėškimai.

Gruodžio 5 d. S. L. R. K. A. 134 kuopa turėjo savo susirinkimą. Beveik visi nariai atsilankė. Broliis A. Dimta pranešė, kad jau lošėjai baigia mokyti veikalą "Karės metu" Susirinkimas padėjo broliui A. Dymtai už pasidarbavimą kuopos reikalams. Taip-gi buvo išlaimejimas gramafono, kurį kuopai buvo dovanojęs p. A. Drabišius, išlaimejo Meltutis. Pelno kuopa turėjo \$13.10 padėgimui kelionės lėšų delegato į 30-ji seimą.

Galop prisirašė 3 nauji nariai. Ši kuopa smarkiai auga ir darbuojasi.

Po to buvo susirinkimas L. Vyčių naujai susitvėrusios kuopos

Susivienijimo ir Vyčių kuopa susitarė išviena naudotis knygynu.

Vyčių 41 kp. nutarė atidaryti vakarinius kursus ir parengti prakalbas paminėjimui 10-metinių sukaktuvių Vilniaus Seimo.

41 Vyčių kuopos knygyną p. M. Mīlukas padovanojo po vieną ekzemplierių veik kiekvieno "Žvaigždės" leidinio T. M. D. ir-gi po vieną savo leidinių ekzemplierių paaukojo. Šame susirinkime p. Petras Mikolainis buvęs V. L. dalininkas paaukojo 31 knygą.

Dabar kur tik pasisuk tarp brooklyniečių visur matai veikimą ir veikimą.

Buvęs

KEWANE, ILL.

Čionai nedidelis miestelis. Apskaitoma apie 16.000 gyven-tojų. Tarpe jų nemažai ir lietuvių. Lietuviai turi savo bažnyčią ir dvi pašalpinės dr-jas, kurios gerai gyvuoja.

Liepos mėnesyje buvo viso miesto draugijų paroda ir lietuvių maršavo šv. Antano dr-jai ir Lietuvių Ukės dr-jai. Lietuviai gavo pirmą dovaną, ale atsirado tokių lietuvių, kurie daro visiems sarmatą ir save vadina apšviestais o supratimo neturi nei kaip 10 metų kūdikis. Dabar ponas K. Sk-lis apsišaukė save organizatorium, jįsai esąs organizatorius S. L. A. kuopos, o tos kuopos dar nesimato. Tiktai viršų maršetas organizatorius kam priėjęs į ausį sako: "Atleik, aš tave į kuopą įrašysiu."

Baltų Jokūbas.

DE KELB, ILL.

Darbai šiuom laiku, čia eina gerai.

Lietuvių randasi nemažai. turi savo porą-trejetą pašelpinų draugijų ir dar T. M. D. kuopa, taip-gi L. S. S. kuopa. Lietuviai. galima pasakyti stačiai yra daugiaus prisigėrę "Šakės," "Naujienų" dvasios, delto pas juos viskas ir eina "šakšai." Kad taip tikrai yra, tai liūdi, kad ir šis atsitikimas: Viena katalikiška draugija nuo senai būdavo gera katalikiška dr-jai, bet matomai "Šakės dvasia" įsigalėjo ir ši draugija atmetė išpažinties reikalavimą. Dar nesenai minėta draugija buvo parsikvietusi p. Petra'į, kuris aiškino jiems kas pra krikščionybė ir socializmas. Šis pasakutinis faktas liūdi, kad dr-jos nariai patys nežino, ką daro. Jeigu tie žmonės žinotų, kas yra tokis Petratis, jeigu jie žinotų, kad tai paprastas cecilikėlis, tai ilgai nelaide imty kitaip elgtis. Bet matomai j'e to dar nesupranta. Gali būti, kad juos suklaidino, bet ateis laikas kuomet virs viskas kitaip.

B.

NEWARK, N. J.

Vyčių 29 kuopos susirinkimas.

Aš čia nors svarbesnius nutarimus paminėsiu iš susirinkimo laikyto 6 d. gruodžio šių metų, o iš mūsų nutarimų, jau skaitytojas atspės mūsų kuopos veikimą.

Scenos skyrius mokinas istorišką dramą "Marija Magdalielė." Bus statoma tuojaus po Kaldėdų; repeticijos eina pasėkmingai. Knygutes jau užsakytą komediją, "Atsimerkę Akys" ir "Vagys," ir kaip tik knygutes komitetas gausias, tai tuojaus už repeticijų imsis, kad ir minėtas komedijas tuojaus po Kaldėdų sulošus. Susirinkimas patarė scenos komitetui, kad komitetas visada turėtų po keletą parinktų veikalių, o lošimus rengti kotankiausiai.

Literatiškas komitetas praneša, kad išrinkęs į Vyčių Knygyną šiuos: "Pažangą," "Draugą," "Darbininką," "Vytį," "Muziką," "Išėvų Draugą," "Dabartį," "Lietuvių Balsą" ir "Vienybę Lietuvinkų." Komitetas susitaręs su "Draugo" redakcija mainais pardavinėti "Žibu-rėlio" išleistą knygutę "Gyvenimo Pamatai," (kadangi "Žibu-rėlio draugija susivienijo su Vyčių kuopa, tai ir minėta knygutė l ko Vyčių kuopos savastim), kurios atpausta 5-000. Tai-gi atleityj Vyčių kuopa pardavinės "Draugo" išleistas knygas o "Draugas" Vyčių minėtą knygutę. Kuopoj atsirado keliolika merginų, kurios pasižadėjo pardavinėti katalikišką literatūrą pr'e kiekvienos progos. Choro komitetas praneša, kad paskutiniu laiku giedorai aptingo, nenoriai renkasi ant repeticijų, tai-gi ir mokytojas pertrauksis mokinimą iki po Kaldėdų.

Gimnastikos skyrius komitetas praneša, kad skyrius jau susitvarkė, jau ir bandymus daro žaidžia "Basket Ball." Nutarta kreiptis į apielinkės Vyčių kuopas kaip tai: Brooklyn'o, Elizabeth'o, Paterson'o ir kitas, kad suorganizuotų gimnastikos skyrius. Mat Newark'o Vyčiai ir "sport" nori pasirodyti kas tai yra newarkiečiai....

Bet jūs apielinkių Vyčiai taip-pat sukrusite, pas rodykite "Vyčiai" esą, newarkiečius pralenkite, kad podraug nesmarkautų. Beje Newark'o ir Vytės skyrių organizuoja "Basket Ball" žaisti ir beabejo užkviess apielinkės Vytės pasibandyti. Tai-gi saugokitės.

Skaityta atsakymas "D. K. Vytauto" dr-jos, Vyčių kuopai. Dalykas toks: pora mėnesių atgal "D. K. Vytauto" dr-jai parengė prakalbas. Kalbėtojas A. Zolynas tos pačios dr-jos draugas, tarp kitko, Vyčius prilygino prie draugijų žmogžudžių, plėšikų ir tt. Tai-gi, 29 kuopa Vyčių per lašką pareikalavo minėtos draugijos, kad atsauktų kalbėtojo melą. Tai ir buvo skaityta minėtos dr-jos atsakymas. Sakoma: "Mes kalbėtojam palikom pilną laisvę kalbėti ką nori. Kal-

są taip sakyti, nes kun. Jakai-bėtojas A. Zolynas turėjęs tie-t's per Vyčių prakalbas pasakęs, kad Vyčiai išnaikys socialistus ir tt." Vyčiai minėtu atsakymu neužsiganėdino. Nutarė parengti prakalbas del Newark'o katalikų su mieriu, nurodyti socialistų melus, leidi-žiamus apie Vyčius ir abelnai katalikus, per socialistų prakalbas ir laikraščius, kad perspėjus katalikus nuo tokių dr-jų, kurios leidžia saviem atstovam - kalbėtojams šmežti katalikus. Paveizdan viršminėtoj dr-joj priklauso daug katalikų, net ir vakaro vedėjas, būk esąs katalikas. Prie to pridursi, kaip Vyčiai naikino socialistus. Kad kas nepamanytų būk Vyčiai smaugia ar smaugt ketina, anaipol. Vyčiai susiorganizavę, lavinasi apšvietoj, doroj, blaivėja ir tt. O jaunikaits, ar mergaitės: doras. blaivus, apšviestas, be abejo ka-gi veiks socialistų "sąjungoj". Ir tokiu būdu socialistai išnyks iš lietuvių tarpo, kaip kampanas iš atkimošto butelio.

Darbai eina gerai.

Newark'e darbai eina labai gerai, tas nedirba kas nenori dirbti. Daugelis dirbtuvių dirba virš laiko (over time). Čia darbai labai įvairūs: geležies liejyklos, mašininių (machine-shop), skrybėlinių, skūrių ir tt. Tai ir darbas lengva surasti mechanikams ir paprastiems darbininkams.

Šapalukas.

HARTFORD, CONN. Vyčių veikimas. Nors jau buvo ap'e tai rašyta, bet dar noriu plačiau apie

šv. Kaz. J. A. ir L. Vyčių 6 tai aprašyti. Lapkričio 21 d. kp. turėjo mėnesinį susirinkimą po No. 41 Capitol ave., bažnytinėje salėje.

Prisirašė daug naujų narių. Į susirinkimą atėjo gerb. kun. J. Ambotas, kuris ragino Vyčius nuvažiuoti gabesniems į Thompsonville, Conn., sutverti Vyčių kuopą. Visi pilnai sutiko.

Tame susirinkime buvo iš New Britain, Conn. nuo L. Vyčių kuopos atstovas, kuris taip-gi kvietė ant lapkričio 25 d., bet kadangi toje dienoje buvo surengtas balius Thompsonville, Conn. tai į New Britain atsisakė, nes negali tą pačią dieną dviejose vietose dalyvauti. Lapkričio 21 d. buvo vakarėlis parengtas viršminėtos kuopos apie kurį jau buvo rašyta trumpai.

Programas buvo gana įvairus. Buvo dainų, prakalbų, deklamacijų ir tt.

Visas vakaras labai gerai nusisekė. Kun. Dr. A. Maliauskis sakė prakalbą.

Daug juokų buvo iš komedijos Žydais ir Džukais. Aktoriai buvo A. Norkevičius ir Al. Pateckis.

Tame vakarėlyje p. B. Zavadzko orkestra griežė dykai, už ką jam verta ištarti ačiū.

Pirmą sykį tiek žmonių buvo prisirinkę, kad net ir į svetainę negalėjo tilpti, nors svetainė gana ruošingai; užtai pagirtini Hartford'o lietuviai, kad lankosi skaitlingai ant vakarėlių.

Lapkričio 25 d. gabesnieji nariai L. Vyčių 6 kp. ir kun. Dr. A. Maliauskis nuvažiavo į Thompsonville, Conn. ir rado bešokančius koki ten šoki.

Visi skaitykit ir platinkite "Darbininką"

GERIASIA KALĖDŲ DOVANA

Užrašyk Metams

VISŲ MYLIMŲ LAIKRAŠTĮ "DARBININKA"

EINA KAS ANTRA DIENA

NEATIDĖKI!

Užrašyk žemiau paduota kupona ir prisiųsk su Money Orderiu o mes pasiūsyms tamtos linksniams draugams, prieš Kaldėdas, puikias korteles, pranešdami apie dovaną ir pradėsimė jiems siuntinėti "Darbininką" su Kaldėdiniu numeriu. Tuojaus tą atlik, kad paskui nerūpėtu.

"Darbininkas", 242 W. Broadway, So. Boston, Mass.:

Siuomi prisiunčiu \$ _____ už kurios malonėsi pasiųsti Kaldėdų korteles ir užpenuotuoti "Darbininką" ant metų pradėdant su Kaldėdiniu numeriu, žioms ypatoms:-

1. Vardas _____
- Adresas _____
2. Vardas _____
- Adresas _____

Mano vardas _____

Adresas _____

*Metams \$3.00; Pusei metų \$1.50; Keturiems mėnesiams \$1.00.

\$100.00 Dovaną 21 akmens 14 k. auksotas LAIKRODĖLIS \$ 6.65

\$100.00 duosim kiekvienam, kuris kitą pardavinėja ant 21 akmenio 14K. Gold Filled, Gvarantuotą ant 20 metų laikrodėlį, kol mes pardavėme už \$6.65, ir duosime 35 auksotiau padėtus prezentus dykai.

Prie užsakymo norime įvesti ir išplatinti tarpe visų ant 21 akmenio laikrodėlius, mes padarėme didžiausį nuleidimą del kiekvieno, kuris prisiųs mums šį apgarsinimą ir 20 centų išskalo, mes tuojaus pasiguosime per krąsą arba Ekspresu del ištyrimo ant 21 akmenio, 14K. Gold Filled laikrodėlių trims viršais, gražiai išbraiziotas, gvarantuotas ant 20 metų. Kuriam, mes nu-musime kainą iki \$3.65, ir priedo prie to laikrodėlio duosime 35 prezentus visiškal dykai. Retežėli su kabluku, 32 cal. Revolverį (Model), Durtuvą, Pypkę, Žiūroną, Peiluką, Fontaninę plunksną, (Miniature) Budilniką laikrodėlį, Britvę, Puoduką, Kryžiuką, Žiedą, Branzalieta, šliūbinius žiedus, laikrodėlį (Model) su špilkute, laikrodėlį su Branzalieta, špilkute, Mankietams ir Kalnieriams guzikučiai, Kišeninis veidrodėlis su šukoms, Kriukutį ir Krapstuką. Kada laikrodėlis ir tie 35 prezentai bus atnešti į jusų namus ir jeigu jums patiks užmokėsite likusius. Tas laikrodėlis gvarantuotas ant 20 metų ir per tą laiką, mes taisome arba apmainome ant naujo dykai. Tik reikalaujame prisiųsti mums 20 centų stampomai su laikrodėliu, apmokėjimui persiuntimo lėšas.

Jeigu jus norite turėti gerą laikrodį, tai pirkite tikrą ant 21 akmenio, 14K Gold Filled, gvarantuotą ant 20 metų. Iš Kanados visi pinigai turi būti prisiųsti iš kalso.

Naudokitės šiuo pasiūlyjimu ir prisiųskite kuogreidiensiai užsakymą.

Adresas toks:

UNION SUPPLY COMPANY, DEP. 146, ST. LOUIS, MO.

Pradėjo prakalbą kun. Dr. A. Maliauskis ir norėjo plačiai išdėstyti Lietuvos vargus, bet negalėjo ilgai aiškinti, nes žmonės nelabai tvarkingai užsilaikė, klausinėdami vienas kito, iškurčiai niekaip nepaaiškinti atvyko; matyt norėjo pašokinėti. Po prakalbų padavė gražiai duetą "Skambančios Stygos" Hartford'o varg. p. V. Kanceleris ir plė A. Stravins kiutė.

Po to p. B. Sarapas Hartford'o Vytis aiškino Lietuvos vyčių konstituciją ir organizacijos naudingumą; ragino suverti kuopą. Tuojaus prisirašė nemažas skaitliu narių.

P-lės A. Stravinskiutė ir U. Gunklūtė lošė monologą "Kūmutės" labai gerai atliko. Buvo ir daugias monologų ir deklamacijų.

Ant galo Hartford'o Šv. Trejybės par. choras ir Vyčių po vadovystę p. varg. V. Kancelerio uždavė "Vyčių Himną" kuris visus sužadino, užbaigus buvo neapsakomas delnų plojimas. P. V. Kanceleris prisizadėjo nuvažiuoti į Thompsonville, pamokyti dainuoti. Hartford'o katalik škaitytiškų laikraščių agentai nesnaudžia.

A. Pateckis ir S. Kneizis platino katalikiškus laikraščius Thompsonville ir ragino užrašyti, parduota nemažai pavėnių egzempliorių. Žodžiu sakant Hartfordiečiai veikia išsiuose, o ypatingai Vyčiai, ne tik savo kolonijoj, bet ir apilėnkių jaunimą žadina prie darbo, kur o mes šiandien tiek daug turime.

Bravo Vyčiai!

Kp. Korespondentė.

VIETINĖS ŽINIOS

ISISTEIGĖ KUOPA PILNŲ JŲ BLAIVININKŲ.

Praeitėje pėnyčioje 7 valandą vakare pobažnytinėje svetainėje, susirinkę būrelis vietinių lietuvių katalikų dalyvaujant gerb. kun. Kemėšui, svarstė blaivybės reikalus. Buvo laikinoji vakaro vedimui išrinkta valdyba — p. Kazlauskas pirm. ir p. Jokubauskas rašt. Narių prisirašė 35 ir sutvarkė šitaip: pirm. šems metams išrinktas "Darbininko" redakcijos narys Fr. Virakas, vice-pirm. Jurgis Kazlauskas, finansų rašt. Ona Pratošutė, protokų rašt. Antanina Staniulintė, išd. Kotrina Zubavičiūtė.

Buvo svarstoma keletas svarbių sunanymų. Nutarta pradžioje saus'o mėnesio surengt didelės blaivybės prakalbą ir pakviest garsiausius blaivininkų kalbėtojus.

Blaivininkas.

KAT. SUSIV. KUOPA LAIMEJO 13 NARIŲ.

Nedėlios vakare gruodžio 12 d. pobažnytinėje svetainėje buvo surengtos prakalbos vietinės kp. Susiv. L. R. K. Amerikoje su tikslu paaiškinti bostoniečiams apie to susivienijimo svarbą ir naudingumą.

Pirmiausiai kalbėjo kuopos pirm. p. Jeruševičia. Gana ilgoje kalboje dailiai nupiešė istoriją gyvavimo šio susivienijimo.

Antras kalbėjo "Darbininko" administracijos narys p. A. Kneizis išaiškindamas sąlygas įstojimo ir susivienijimą ir lentelę mokesčių ir gaunamąją pašalpą ir pomirtinę. Trečias kalbėjo gerb. kun. Kemėš s, plačiai išaiškindamas materialę ir moralę svarbą susivienijimo kaip dabartiniam mūsų gyvenime taip lygiai ir ateityje čia Amerikoje ir Lietuvoje. Taip-gi aiškiai išrodė skirtingumą koksai yra tarpe Susiv. L. Am. ir Susiv. L. R. K. Am.

Visi trys kalbėtojai patarė publikai rašyti prie susivienijimo.

Publikos buvo pilna svetainė užsilaikė gerai. Prie kuopos naujų narių prisirašė 13. Duok Dieve kotankiausiai tokių vakarų susilaukti.

Ten Buvęs.

LAISVAMANYBĖS APSIREIŠKIMAS.

Mūsų daugelis lietuvių visai pats neįsąsdomi laisvamanybės dievačiui savo spēkas au-

koja. Duokim sau kad ir tokią "Gabią." Rodos ve k visi jos nariai yra geri katalikai o nesilaiko katalikų Bažnyčios padavimų ir mūsų tautos papročių; o limpa prie laisvamanybės p.kiaus. O tai daro delto kad neapsvarsto, ką daro.

Kad ir dabar Adventų laike. Katalikų Bažnyčia užgina vestuves, dainas ir visokius viešus pasilinksminimus. O mūsų "Gabią" kad dainuoja tai dainuoja — dar garsiau už bedievinus socialistus. O taip geri katalikai neturėtų daryt.

Jau jeigu neatbūtinai reikia dainuot tai bent parinkti tam laikui prakilnaus, idealo turinio dainas — o dabar dainuojama vestuvių tatoluškos — tiesa jos gražios ir geros tik ne šiame laike. Aš manau, kad Gabijos reportuaras tur ir prakilnių šmotelį ir galėtų su jais dar geriau pasirodyti, ypač tokiuose laikuose, kaip Adventai ir Gavėnia.

F. V.

Pajieškau savo brolio Juozo Kundroto ir sesers Marcelijos. Suvalkų gub., Seinų pav. Seirijų parapijos, Paliūnų kaimo. Brolis 13 metų kaip iš Lietuvos, pirmiausia gyveno C. Indiano. Sesuo 14 metų, kaip iš Lietuvos, pirmiausia gyveno Mahanoy City, Pa., jie patys ar kas kitas praneškite šiuo adresu:

Ona Kundročiukė, 219 Pearl St., Hartford, Conn.

Karė tai mūsų nuostolis.

Mūsų nuostolis, tai jūsi laimėjimas. Piningai nereikalaujami. Užmokama daiktus atsiėmus, jeigu jie patiks. Perdaug turim gerų tavorų išduodam tūkstančius dolerių dovanoms supažindinimui žmonių su mūsų tavorais. Bet tik apribuotą laiką mes duosime šitą dailiai išrašytą auksuotą laikrodėlį, moterišką arba vyrišką, su gerais viduriais ir ant gerų akmenų už \$5.95 ir visus skutimosi prietaisus iš 4 dalių, o taip-gi lėniūgėlis, žiedas fontaninė plunksna, dėžė Habanos cigarečių ir ant 7-nių šūvių nikeliuotą revolverį — DYKAI. Pilnai gvarantuotą. Kitur tie daiktai parduoda po \$25.00.

Pasilijimas: Pakol tavorų yra, atsiųskit šitą apgarsinimą ir savo adresą, o mes nusišime visus 10 daiktų pasiūlyjimui ir išbandymui. Jeigu jie patiks, užmokėsite agentui \$5.95 ir ekspreso lėšas. Užsakyk šiandien, o sutapsi piningų.

EXCELSIOR WATCH CO. DEP. 922 CHICAGO, ILL.

Lietuviai, Naturalizuokitės.

Kiekvienam lietuviui bei lietuvei labai svarbu patapti šios šalies piliečiu.

Lewiston'o, Me. Lietuviai

turi labai gerą progą stoti Suv. Valstijų piliečiais, nes pilietystės pamokas ir v sokios rodos ir patarnavimas išsiėmimo pilietystės popierų yra visai

Dykai.

Pilietystės reikalais kreipkitės pas viso Lewiston'o gyventojams žinomą City Auditor

Paul J. Cloutier,
Lewiston, Maine.

\$500.00 Nebuvęs pasiūlymas

\$500.00 Atlyginimo dykai!

\$500.00 duosim dovanų kiekvienam, kuris prirodys, jogei kiti, prieš mūsų nebuvusį pasiūlymą, pardavinėjo ant 21 akmenio 14K Gold Filled ant 20 metų Gvarantuotą Laikrodėlį pigiau, negu mes, ir davė 31 prezentą prie laikrodėlio Dykai, tai tam duosim \$500.00 grynais pinigais už tai. O idant mūsų ant 21 akmenio 14K Gold Filled Laikrodėlius Gvarantuotus ant 20 metų kuolabiausiai praplatinti, darome dar nebuvusį pasiūlymą, nes parduodam tuos brangius laikrodėlius tik už \$6.75 ir prie kiekvieno laikrodėlio 31 angščiau patalpiant prezentą duodame visai Dykai. Taigi kas mums prijus savo tikrą adresą sykiu su šiuo apskelbimu ir 25 centus pradotok stampomis arba kvoteri, tai mes išsiųsim jam tuojaus ant 21 akmenio 14K Gold Filled Laikrodėlį, Gvarantuotą ant 20 metų, su geriausiu tos ršies mechanizmu pasaulyje, ir prie kiekvieno laikrodėlio duosim angščiau parodytą 31 prezentą visai Dykai, kaip seka: Retažėlių su kabliuku, Žiedą, Pypkę, Branzaliatą, (miniature) Branzaliatą su laikrodėliu, Setą spinkų, 32 cal. (model) Revolverį, Britvą, Armoniką, Kryžiuką, Veidrodėlį su 3 prietaisais, Peiluką, Diržą, Importuotą atdara (model) laikrodėlį, Durklą, Skūrinį tabakui krepšelį, Nikeline dežutę del degtukų, (miniature) Budnika-laikrodėlį, Širdžiukę su retažėliu, (miniature) Žiuroną. Kada atneš tau į namus Laikrodėlį ir Prezentus ir būsi užganėdintas, tai užsimokėsi likusius \$6.50, taip-gi 30 centų už prezentų persiuntimo išlaidas. Jeigu nebūtum užganėdintas, tai nepilim, o mes sugrąžinsim tau 25 centus pradotok. Apart to primenam, kad mūsų laikrodėliai yra ant 21 akmenio 14K Gold Filled, Gvarantuoti ant 20 metų, ir mes laike tų 20 metų mūsų laikrodėlius pataisom arba apmainom ant kitų visai Dykai prištintus mums tik 25 centus ant persiuntimo išlaidų. Tai-gi, pirkdamas iš mūsų laikrodėlį, visiškai nieko nerizikuoji. Iš Kanados visus pinigus reikia pristišti iškaino. Adresuok aiškiai taip:

UNITED COMMERCIAL COMPANY, Knickerbrocker Bldg. Dept 182. (Fifth Ave.) NEW YORK, N. Y.

Telephone So. Boston 605.
ANTANAS ŠAPALIS
meistras
indeda telephonus, dengia stogus, ir atlieka visus staliorystės darbus prideramai.
KAINOS NEBRANGIOS.
Ofisas Gyvenimas
315 W. Broadway, 133 Bowen St.
SO. BOSTON, MASS.

Parduodu Gramafonus ir geriausius Rekordus su lietuviškoms dainoms ir tt. Katalogus duodam dykai kiekvienam kuris prisiūnčia už 2c. krasos ženklelį.

K. Graneckas.
30 Essex St. Athol, Mass.

Siudinkite drapanas pas mus.

Siuvame vyrų ir moterų drapanas. Darbas užtikrintas.

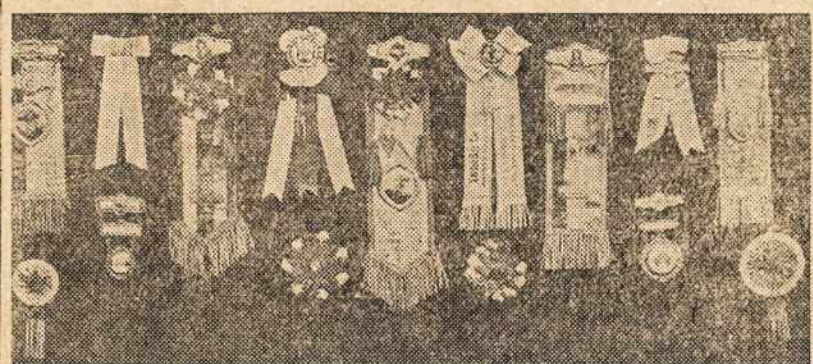
Broliai ir seseriai, siuvimo darbus paveskite mums. Iš pirmo karto įsitikinsite, jog darbą atliekame prideramai.
JONAS BERZELCNIS & CO.
28 Chandler St., Boston, Mass.
Vienos durys nuo Berkley st.

Dr. Paul J. Jakmauh
(Jakimavičius)
Priemimo valandos:
Nuo 2 iki 3 po pietų. Nuo 7 iki 8 vakare
509 BROADWAY Cor. G ST. SO. BOSTON.
Tel 502 S. B.

Turintis lietuvišką vertėją
ADVOKATAS
MORRIS KATZEFF
294 Washington St., Room 350
BOSTON, MASS.
Tel. Fort Hill 3424
Vakaraš nuo 7 iki 9 val.
1140 Columbus Ave.
Roxbury Crossing
Room 38.

REIKALINGA kasdiena 25 merginų valgyklose, hoteluose, dirbtuvėse ir prie namų darbo. Visokių darbų vyrams.
S. GORALSKY
DARBO PAIEŠKOJIMO OFISAS
153 COURT ST. BOSTON, MASS.

Savas Pas Savą Remkit Savuosius.

Reikale kreipkitės pas vienatinį lietuvių išdirbėją šių dalykėlių: visokių ženklelių draugijoms, o ypatingai kukardų, guzikėlių, metalinių anameliuotų ir padengtų celuloidu. Išdirbu šarpas, vėliavas, karūnas ir tam panašius daiktus. Pavestum man darbus atlieku prideramai kas link sutarties ir užsakymus atlieku artistiška. Del prašalinimo neteisinių informacijų, kurias skleidžia apie mane noriu aiškiai pasakyti kad visus darbus darau savo rankom.

M. A. NORKUNAS,

166 MELROSE ST., :: :: :: MONTELLO, MASS.

10.000 Phonografų Dykai Del kiekvieno išduosime ant kalėdu.

Mes norime įvesti ir išplatinti tarpe visų naujaušį 14K. Gold Filled, ant 20 metų gvarantuotą laikrodėlį; mes padarėme didžiausį nuleidimą del kiekvieno, kas pirsks dabar nuo mūsų; gaus priedo dovanai Phonografą kuris geras del visokių rekordų, taip-gi Columbia ir Victor.

Jeigu norite gauti tą nuleidimą, tai prisiųskite tą apgarsinimą ir 25 centus iš kaimo su užsakymu, kad būtų teisingai, kad jūs tikrai norite pirkti ir mes jums tuojaus prisiųsime gražiausį 14K. Gold Filled laikrodėlį vyrams ar moterims, trims viršeliais, gvarantuotas ant 20 metų, sudėtas iš geriausio mechanizmo, kuriam nepaprastai žema kaina tik \$6.75 ir priedo duosime del jūsų Phonografą dykai ir dar retažėlių su pagražinimu.

Kada laikrodėlį ir Phonografą atneš į jūsų namus ir jeigu jums patiks užmokėkite likusius pinigus. Jeigu ne, tai neimkite. Mes sugrąžinsime jūsų įmokėjimą.

Tas laikrodėlis yra gvarantuotas ant 20 metų ir per tą laiką mes pataisome arba atmainome ant kito dykai, tiktai siunčiant mums laikrodėlį taisyti arba mainyti sykiu su laikrodėliu reikia pristišti mums 25c. krasos ženkleliais apmokėjimui persiuntimo lėšas.

Jei nebūsi užganėdintas pinigus sugrąžiname. Iš Kanados visi pinigai turi būti pristišiami sykiu su užsakymu.

Siųsk užsakymą kuogreičiausiai, kol mes turime dar daug Phonografų.

Adresas toks:
HAMMOND SALES CO., Dept. 238, ST. LOUIS, MO

GERA PROGA!

Gramatika angliškos kalbos mokyti be mokytojo (apdaryta) \$1.00
Vaikų Draugas arba kaip mokyti skaityti ir rašyti be mokytojo.....15c
Naujas Būdas mokyti rašyti be mokytojo.....10c
Aritmetika mokinimuisi rokundų, su paveikslais (apdaryta) 35c
Viso \$1.60

Kas atsiųs iškirpes šitą apgarsinimą iš "Darbininko" ir \$1.00 per money order, tai gaus visas 4 knygas 60c. pigiau.

P. MIKOLAINIS,
R. F. D. — Route 2,
Hudson, N. Y.

Juozas Zupkauskas

Sinomi praneša visiems savo draugams, kad jis yra sąryšyje su didžiausia Drabužių, Vyrų Aprėdų ir Čėverykų Krautuve, kurią užlaiko

S. H. HARRISON COMPANY,
662-672 WASHINGTON ST., KAMP. BEACH ST.

PARODYKITE PRIELANKUMĄ

tikram savo tautiečiui, o aš stengsiuosi jums užtai atsimo-kėti parduodamas geriausiai padarytus visam pasaulij drabužius. Augščiau minėta firma suteikė man tiesą, par duoti visiems lietuviams specialiojais kainomis, kad tuomi juos užganėdinti. Todel ateikite visi ir duokite man progą parodyti jums puikiausius **H A R K O SIUTUS** ir **OVERKOTUS** — ištikrųjų geriausius gatavo darbo drabužius visam Bostone, už sekancias kainas:
NUO \$12.50 iki \$25.00.

JUOZAS ZUPKAUSKAS

Išidėkite gerai adresą:

HARRISON COMPANY

662-672 Washington St., Boston, Mass.

Vienatinė Lietuviška APTIEKA

Bostone ir visoje Massachusetts valstijoje. Gyduolių galite gauti kokios tik pasaulyje vartojamos, bet ypatingai geros sekancios gyduolės.

Nuo Reumatizmo	1.00	Gyduolės del pataisymo	1.00
Nuo slinkimo plaukų		apetito	
ir pleiskanų	75c.	Gyduolės del suvalnimo	50c.
Nuo kosulio, gripo	1.00	vidurių	
ir slogos	1.00	Gyduolės nuo kosulio ir	1.00
Kraujo Valytojas	1.00	sunkaus kvėpavimo	
Nuo saulės nudegimo	50c.	Gyduolės nuo vištakių	15, 20 ir 25c.
Bobro lašai	1.00	(corn's)	
Nuo suirimo Nervų	1.00	Pilės del Kepenų	75c.
Vaikų ramintojas	25c.	ir Inkstų	
Pamoda plaukams	25c.	Proškos nuo nerviško gal-	10 ir 25c.
Nuo viduriavimo	50c.	vos skaudėjimo	
suaugusiems		Gumas nuo dantų gėlimo	10c.
Nuo viduriavimo	25c.	Tikra lietuviška Trejanka	25c.
mažiems			
Gydanti mostis	50c.	Visokie kvepianti	
nuo puškų	25c.	muilai	10, 15 ir 25c.
Nuo prakaitavimo kojų	1.00	Perfumos visokių gėlių	25, 50, 75, 1.00, 2.00 ir daugiau.
Mostis ir skysčiai			
niežų ir parkų			

Taip-gi turiu gyduolių vėliausio išradimo, nuo visokių paslaptingų ir kitokių ligų.

Jeigu norite gauti tikrus vaistus, kurie sugrąžintų jums sveikatą, kreipkitės pas mane, o aš užtikrinu, kad visame bus sąžiniškai patarnauta.

RECEPTUS SUTAIŠAU TEISINGAI.

nežurint, ar jie būtų Amerikos ar Europos daktarų. Gyduolių galite reikalauti ir per laiškus, o mes prisiųsime jums ekspresu. Visokiam reikale kreipkitės šituo adresu:

K. ŠIDLAUSKAS

226 Broadway, kertė C St., So. Boston, Mass.

C. & P. Phone St. Paul 5947

Grabininkas ir Balzamuotojas

Pagrabus atlieku pigiai ir gražiai. Esu išėjęs mokykloj tam tikrus graborystės mokslus ir išdavęs egzaminus. Siunčiu numirelius ir į kitus miestus ir pargabenu iš kitų miestų.

Tai-gi, vientaučiai, laidojimo reikale visuomet kreipkitės pas mane. Ofisas

JONAS GREBLIAUSKAS
500 SO. PACA ST.,
BALTIMORE, M. D.

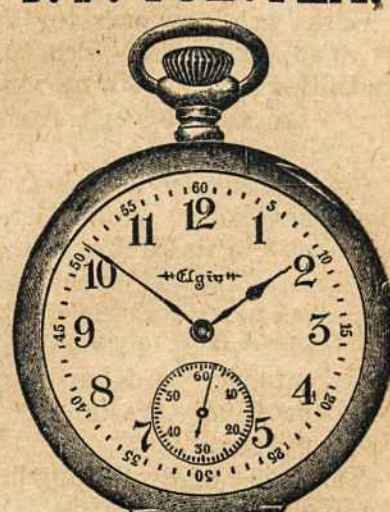
Vienatinė Lietuviška Krautuė

Kuri užlaiko visokio tavoro, reikalingo mainieriams.

V. LUKOSEVICIA,
Minersville, - - Pa.

Tel. Oxford 4900.

J. P. TUINYLA,

Užlaikom didžiausia krautuė deimantų, laikrodžių ir visokių žiedų, siutus ir overkotas, duodam ant bargo ir ant išmokėsių, ant lengvų išlygų. Reikalaujame agentų kiekvienam mieste Suvenytų Valstijų ir Kanadoj, didelį nuosimtį duodam perkupčiams, didelį, naują katalogą siunčiame ant pareikalavimo už 25 centus stampų.

J. P. TUINYLA.
822 Washington St., Boston, Mass.